

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Datganiad Polisi Caffael Cymru

Mawrth 2021

Rhagair y Gweinidog

Mae effeithiau pandemig Covid-19 ar ein heconomi, cymdeithas a'n cymunedau wedi bod yn aruthrol. A hynny'n gefndir, ynghyd â'r ansicrwydd ynghylch effeithiau tymor hir ymadawiad y DU â'r UE, rhaid inni sicrhau bod gwariant y sector cyhoeddus yn cyfrannu hyd yn oed yn fwy at ganlyniadau cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol positif. Ni fu erioed bwysicach bod caffael yn gynaliadwy ac effeithiol a bod nwyddau, gwasanaethau a gwaith yn cael eu darparu'n llwyddiannus.

Gall caffael cyhoeddus fod yn ganolog o ran rhoi blaenoriaethau polisi blaengar ar waith, o ddatgarboneiddio i sicrhau gwerth cymdeithasol, gwaith teg, buddiannau cymunedol, yr Economi Gylchol a'r Economi Sylfaenol. Mae'r polisiâu hyn yn helpu i arafu'r newid yn yr hinsawdd, yn cynnal swyddi a hyfforddiant ac yn helpu'r mwyaf bregus.

Mae gwireddu'r uchelgeisiau hyn yn dibynnu ar broffesiwn caffael sydd â'r sgiliau a'r galluoedd sydd eu hangen i droi'n hamcanion yn realiti. Rwy'n falch o'r hyn rydym yn ei wneud gyda'n gilydd i wella sgiliau'r proffesiwn a chynyddu cyfleoedd hyfforddi.

Mae Datganiad Polisi Caffael Cymru (DPCC) yn nodi gweledigaeth strategol ar gyfer trefniadau caffael y sector cyhoeddus yng Nghymru. Bydd yn ein helpu i ddiffinio'r ffordd ar gyfer gwireddu'r nodau llesiant rydym yn gweithio i'w cyflawni er lles cenedlaethau'r dyfodol, gan wneud Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn ganolog i bob penderfyniad caffael, ac yn ein helpu i sicrhau'r 'Gymru a garem'. Mae gennym oll gyfrifoldeb i sicrhau'n bod yn atal problemau ac yn meddwl am y tymor hir gan gynyddu'r un pryd y cyfleoedd i sicrhau'n lles economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol.

Yr allwedd i wireddu'r DPCC yw cydweithio. Byddwn yn adolygu ac yn diweddarau'r DPCC yn rheolaidd â'n partneriaid i sicrhau ei fod yn parhau i adlewyrchu'n cyd-amcanion ar gyfer caffael cyhoeddus yng Nghymru. Anelwn hefyd at sicrhau canlyniadau mwy tryloyw.

Bydd Llywodraeth Cymru'n datblygu cynllun gweithredu ar gyfer rhoi egwyddorion y Datganiad ar waith ac yn ei gyhoeddi ar ein gwefan. Rwy'n gofyn i gyrff prynu, boed ar eu pen eu hunain neu gyda'i gilydd, i ddatblygu a chyhoeddi eu cynlluniau gweithredu eu hunain fydd yn esbonio sut y byddant yn helpu i roi blaenoriaethau ar waith ar lefel leol, rhanbarthol a chenedlaethol. Bydd canllawiau statudol y Bil Partneriaethau Cymdeithasol yn ystyried y Datganiad hwn a'r cynlluniau gweithredu cysylltiedig, gan roi dyletswydd ar awdurdodau contractio i sicrhau canlyniadau sy'n gymdeithasol gyfrifol trwy drefniadau caffael sy'n pwysleisio gwaith teg a gwerth cymdeithasol yn hytrach nag arbedion ariannol yn unig.

Gobeithio y gwnewch chi groesawu'r Datganiad hwn a gweithio gyda ni i droi'n cydweledigaeth yn realiti.

Rebecca Evans

Rebecca Evans AS
Y Gweinidog Cyllid
a'r Trefnydd

Polisi Caffael yng Nghymru

Diben y ddogfen hon yw pennu'r cyfeiriad strategol ar gyfer caffael yn y sector cyhoeddus yng Nghymru.

Dyma'r weledigaeth:

"Mae caffael y sector cyhoeddus yng Nghymru yn ddull pwerus o sicrhau newid parhaus i gyflawni canlyniadau cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwyllianol er lles Cymru."

Egwyddorion Datganiad Polisi Caffael Cymru

Bydd sector cyhoeddus Cymru yn dilyn deg egwyddor ar gyfer caffael llesiant i Gymru yn seiliedig ar Nodau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) a pholisiau allweddol Llywodraeth Cymru:

- Byddwn yn ysgogi gweithgarwch caffael **cydweithredol** yng Nghymru i sicrhau y canlyniadau cynaliadwy a hirdymor mwyaf posibl o ran gwerth cymdeithasol ac economaidd a all ddeillio o wariant cyhoeddus
- Byddwn yn rhoi caffael **wrth wraidd** y gwaith o ddatblygu a gweithredu polisi yng Nghymru
- Byddwn yn datblygu caffael cynaliadwy **hirdymor**, sy'n adeiladu ar arfer gorau ac yn ei raddio ac yn pennu camau clir sy'n dangos sut y mae caffael yn cefnogi y broses o gyflawni amcanion llesiant sefydliadol
- Byddwn yn codi statws a phroffil y proffesiwn caffael yn yr **hirdymor** a'i rôl fel galluogwr ar gyfer polisi caffael
- Byddwn yn cefnogi amcanion polisi Llywodraeth Cymru sy'n gysylltiedig â chaffael blaengar, megis yr Economi Sylfaenol a Chylchol, drwy weithgarwch caffael **cydweithredol**, sy'n seiliedig ar leoedd (boed yn genedlaethol, yn rhanbarthol neu'n lleol) sy'n meithrin cadwyni cyflenwi lleol gwydn
- Byddwn yn gweithredu i **atal** y pryderon cynyddol dros newid hinsawdd drwy flaenoriaethu lleihau carbon ac allyriadau sero drwy gaffael mwy cyfrifol a chynaliadwy er mwyn cyflawni ein huchelgais ar gyfer sector cyhoeddus sero net yng Nghymru ar erbyn 2030
- Byddwn yn cysoni ein ffyrdd o weithio ac yn cynyddu **cyfranogiad** rhanddeiliaid i gefnogi atebion arloesol a chynaliadwy drwy gaffael
- Byddwn yn **cydweithio** â rhanddeiliaid i hyrwyddo cyfle cyfartal a Gwaith Teg yng Nghymru
- Byddwn yn gwella y dull o **integreiddio** a hefyd brofiadau defnyddwyr o'n hatebion a'n cymwysiaid digidol er mwyn sicrhau'r defnydd gorau posibl o'n data am gaffael at ddiben hwyluso penderfyniadau
- Byddwn yn hyrwyddo caffael sy'n seiliedig ar werth sy'n sicrhau'r canlyniadau **hirdymor** gorau posibl i Gymru.

Datganiad Polisi Caffael Cymru – Gwybodaeth Allweddol

Strwythur Datganiad Polisi Caffael Cymru

- Yr Egwyddorion yw egwyddorion Llywodraeth Cymru mewn perthynas â chaffael.
- Mae diffiniad pob egwyddor yn disgrifio ystyr yr egwyddor.
- Mae'r ystyriaethau posibl yn nodi, ond nid ydynt yn rhestr hollgynhwysfawr o'r math o gwestiynau y gallai awdurdod contractio ddymuno eu hystyried er mwyn dangos ei fod wedi rhoi sylw i egwyddorion Llywodraeth Cymru.
- Mae'r canlyniadau arfaethedig yn disgrifio'r hyn y mae disgwyl i awdurdodau contractio eu cyflawni pan fyddant yn rhoi sylw i'r egwyddorion.
- Anogir pob awdurdod contractio i roi sylw i'r holl egwyddorion ond gall arfer ei farn i benderfynu a yw pob egwyddor yn berthnasol i gaffael a/neu ei weithgarwch caffael.

Perthynas â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

- Mae'r ystyriaethau posibl a'r canlyniadau arfaethedig yn cyfeirio at gysyniadau o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 (y "Ddeddf"). Mae'r rhan fwyaf o awdurdodau contractio, ond nid pob un, wedi'u cynnwys yn y Ddeddf. Mae'r Ddeddf yn gosod dyletswydd ar yr awdurdodau

contractio hynny i gyflawni datblygu cynaliadwy. Mae Llywodraeth Cymru felly'n cydnabod nad yw'n ofynnol i bob awdurdod contractio osod a chyhoeddi amcanion llesiant na gweithio i gyflawni'r saith nod llesiant ond mae'n annog pob awdurdod contractio i ystyried sut y gall ei weithgarwch caffael gyfrannu at ddatblygu cynaliadwy. Am fwy o wybodaeth am y Ddeddf, ewch i <https://llyw.cymru/llesiant-cenedlaethau-dyfodol-cymru>

Perthynas â deddfwriaeth berthnasol

- Atgoffir awdurdodau contractio na ddylent gymryd unrhyw gamau yn unol â'r egwyddorion hyn a fyddai'n gwrthdaro ag unrhyw rwymedigaeth sy'n ymwneud â deddfwriaeth berthnasol bresennol neu ofynion caffael cyhoeddus, boed o dan Reoliadau Contractau Cyhoeddus 2015 neu fel arall.

Awdurdodau Contractio

- Yn y ddogfen hon, mae cyfeiriadau at "awdurdod contractio" i fod i adlewyrchu awdurdodau contractio yn Sector Cyhoeddus Cymru.

Egwyddorion Datganiad Polisi Caffael Cymru

1. Byddwn yn ysgogi gweithgarwch caffael **cydweithredol** yng Nghymru i sicrhau y canlyniadau cynaliadwy a **hirdymor** mwyaf posibl o ran gwerth cymdeithasol ac economaidd a all ddeillio o wariant cyhoeddus

Diffiniad

Er mwyn cyflawni canlyniadau cynaliadwy a hirdymor o ran gwerth cymdeithasol ac economaidd a all ddeillio o wariant cyhoeddus, mae angen i sefydliadau'r sector cyhoeddus, y sector preifat a'r trydydd sector gydweithio'n effeithiol er lles Cymru. Caffael cydweithredol yw pan fydd dau awdurdod contractio neu fwy yn cydweithio er mwyn sicrhau'r budd mwyaf. Er enghraifft, efallai y bydd awdurdodau contractio'n dewis cydweithredu i gysoni ac ysgogi eu gweithgarwch caffael er mwyn sicrhau arbedion effeithlonrwydd. Yn yr un modd, efallai y bydd cyflenwyr yn dewis cydweithio i leihau costau bidio a chynnig gwell gwerth am arian. Gall cydweithredu hefyd fod yn lleol a/neu'n draws-sector, a gall gynnwys busnesau bach a chanolig (BBaCh), a Mentrau Gwirfoddol, Cymunedol a Chymdeithasol.

Ystyriaethau posibl ar gyfer awdurdodau contractio

- Pa ganlyniadau cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol y mae'r sefydliad yn ceisio'u cyflawni?
- Sut mae'r sefydliad yn nodi cyfleoedd priodol ar gyfer caffael cydweithredol gyda sefydliadau eraill?
- A oes unrhyw fanteision posibl i lesiant Cymru y gellid eu gwireddu drwy gydweithio?
- Beth yw'r nodau hirdymor cyffredin ar gyfer y cydweithio?
- A oes gan y sefydliadau y lefel briodol o arbenigedd ac adnoddau caffael ar gael i wneud y cydweithio'n llwyddiant?
- Sut y gellir rhannu gwybodaeth yn effeithiol rhwng y partneriaid sy'n cydweithio?
- Sut mae'r sefydliadau'n goresgyn unrhyw rwystrau diwylliannol a allai lesteirio effeithiolrwydd y cydweithio?
- A oes angen trefniadau contractiol ffurfiol ar gyfer y cydweithio, gan gynnwys mecanweithiau digonol ar gyfer ymdrin ag anghydfodau ac uwchgyfeirio?
- Sut bydd y sefydliadau yn sicrhau tryloywder rhwng y partion?

- Beth yw'r risgiau a'r cyfleoedd sy'n gysylltiedig â'r cydweithio? Sut bydd y risgiau'n cael eu dyrannu'n briodol rhwng y partion? Sut bydd y risgiau'n cael eu monitro a'u rheoli? Sut y gwneir y mwyaf o'r cyfleoedd?
- Sut bydd y sefydliadau'n monitro ac yn adrodd ar ymgysylltu â mentrau caffael cydweithredol?

Canlyniadau Arfaethedig

- Dylai awdurdodau contractio groesawu dulliau cydweithredol o gaffael er mwyn sicrhau'r gwerth economaidd mwyaf posibl a all ddeillio o wariant cyhoeddus
- Gall awdurdodau contractio osgoi aneffeithlonrwydd o ganlyniad i ddyblygu ymdrech
- Cefnogi dull "Prynu Unwaith dros Gymru", lle bo'n bosibl
- Dylai awdurdodau contractio gyhoeddi eu piblinellau caffael fel y gellir nodi cyfleoedd ar gyfer caffael cydweithredol
- Dylai awdurdodau contractio sicrhau bod strwythurau priodol yn eu lle i gefnogi rhannu gwybodaeth a nodi a mabwysiadu arfer gorau mewnol ac allanol

2. Byddwn yn rhoi caffael wrth wraidd y gwaith o ddatblygu a gweithredu polisi yng Nghymru

Diffiniad

Mae caffael strategol yn fecanwaith cyflawni polisi pwysig i gyflawni uchelgeisiau polisi lleol, rhanbarthol a chenedlaethol. Mae defnyddio caffael sector cyhoeddus Cymru i gyflawni polisi yn gofyn am ddull rhagweithiol a strategol, a arweinir gan dimau caffael profiadol â chymwysterau proffesiynol, sy'n cynnwys timau traws-swyddogaethol a chydweithio â rhanddeiliaid yn y sectorau cyhoeddus a phreifat.

Ystyriaethau posibl ar gyfer awdurdodau contractio

- Pa rôl fydd caffael yn ei chwarae wrth ddatblygu polisiau lleol a rhanbarthol?
- Pa rôl fydd caffael yn ei chwarae wrth weithredu polisiau lleol, rhanbarthol a chenedlaethol?
- Pa mor effeithiol mae Nodiadau Polisi Caffael Cymru yn cael eu gweithredu a'u cymhwyso gan y sefydliad?
- Beth yw lefel bresennol y gallu a'r galluogrwydd i gaffael a rheoli contractau yn y sefydliad, ac a yw hyn yn ddigonol?
- A yw'r sefydliad yn defnyddio'r hyfforddiant a'r adnoddau sydd ar gael i'w llawn botensial?
- Pa mor effeithiol yw canllawiau a hyfforddiant presennol y sefydliad ar gyfer gweithwyr proffesiynol masnachol a chaffael presennol ac yn y dyfodol, a'r rheini sydd y tu allan i gaffael ond sy'n ymgymryd â thasgau caffael?
- Pa mor effeithiol yw'r polisiau a'r prosesau presennol i sicrhau bod ystyriaethau sy'n ymwneud â chaffael yn cael eu hadlewyrchu'n briodol?
- Sut bydd perfformiad a chanlyniadau'n cael eu cofnodi, eu monitro a'u hadrodd i gefnogi gwelliant parhaus?
- A yw polisi caffael y sefydliad?

Canlyniadau Arfaethedig

- Dylai awdurdodau contractio integreiddio caffael yn eu strategaethau corfforaethol, a dylai polisiau caffael gyd-fynd â pholisiau ac amcanion corfforaethol
- Dylid cydnabod caffael fel swyddogaeth strategol allweddol i gyflawni amcanion polisi sefydliadol
- Dylai awdurdodau contractio sicrhau bod sgiliau ac adnoddau digonol yn eu lle i weithredu gwaith caffael a rheoli contractau yn effeithiol
- Dylai awdurdodau contractio fabwysiadu dull cydweithredol o ddatblygu a gweithredu polisi
- Dylid diffinio rôl caffael wrth gyflawni amcanion polisi yn glir

3. Byddwn yn datblygu caffael cynaliadwy **hirdymor**, sy'n adeiladu ar arfer gorau ac yn ei raddio ac yn pennu camau clir sy'n dangos sut y mae caffael yn cefnogi y broses o gyflawni amcanion llesiant sefydliadol

Diffiniad

Mae caffael cynaliadwy yn digwydd pan fo sefydliadau'n diwallu eu hanghenion am nwyddau, gwasanaethau, gwaith a chyfleustodau mewn ffordd sy'n sicrhau gwerth am arian ar sail oes gyfan o ran creu buddion nid yn unig i'r sefydliad, ond hefyd i gymdeithas a'r economi, tra'n lleihau a dileu effeithiau amgylcheddol negyddol a hybu i'r eithaf llesiant diwylliannol pobl a chymunedau yng Nghymru.

Ystyriaethau posibl ar gyfer awdurdodau contractio

- A yw dull caffael y sefydliad yn ymgorffori'r pum Ffordd o Weithio yn yr Egwyddor Datblygu Cynaliadwy yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru)?
- Sut all y sefydliad roi gwell ystyriaeth i effeithiau cymdeithasol, amgylcheddol, economaidd a diwylliannol yn ei weithgarwch caffael?
- A yw'r sefydliad yn gosod amcanion llesiant sy'n cael eu deall yn eang, a sut mae gweithgarwch caffael y sefydliad yn eu helpu i gyflawni'r amcanion hyn?
- A yw'r sefydliad yn defnyddio offer perthnasol, fel yr Aseiad Risg Cynaliadwyedd, yn y broses gwneud penderfyniadau?
- A oes gan y sefydliad ddiffiniad a dealltwriaeth glir o'r hyn y mae gwerth am arian yn ei olygu iddyn nhw a'u rhanddeiliaid?
- Sut gall y sefydliad nodi a mabwysiadu arfer gorau caffael sy'n dod i'r amlwg ac sydd wedi'i sefydlu ar draws y sector cyhoeddus, y sector preifat a'r trydydd sector?
- A yw'r sefydliad yn defnyddio'r cyfleodd hyfforddiant a'r adnoddau sydd ar gael i'w llawn botensial?
- Sut gall y sefydliad rannu arfer gorau yn fewnol a chyda rhanddeiliaid allanol?
- Sut bydd perfformiad a chanlyniadau caffael cynaliadwy yn cael eu monitro a'u hadrodd i gefnogi gwelliant parhaus?

- Pa fetrigau adrodd y gall y sefydliad eu datblygu a'u defnyddio i ddangos sut mae caffael yn cefnogi cyflawni amcanion llesiant sefydliadol?
- A yw strategaeth gaffael ac adroddiad caffael blynyddol y sefydliad yn rhoi manylion am y metrigau hyn?
- Sut gall y sefydliad ddefnyddio meincnodi i gymharu perfformiad â sefydliadau eraill yn y sector cyhoeddus yng Nghymru, a sefydliadau 'gorau yn y dosbarth' eraill yn genedlaethol ac yn rhyngwladol?

Canlyniadau Arfaethedig

- Awdurdodau contractio'n dangos ymrwymiad clir, ymrwymiad arweinwyr ac ymgysylltiad â chaffael fel ysgogiad pwysig i gyflawni amcanion llesiant sefydliadol corfforaethol
- Dylai awdurdodau contractio ddefnyddio caffael i gefnogi cyflogaeth, sgiliau a chyfleoedd hyfforddiant lleol i bobl o bob oed
- Dylai awdurdodau contractio geisio sicrhau'r gwerth cymdeithasol mwyaf posibl drwy bob contract caffael
- Dylai awdurdodau contractio ddatblygu metrigau adrodd clir i ddangos sut mae caffael yn cefnogi cyflawni amcanion llesiant sefydliadol

4. Byddwn yn codi statws a phroffil y proffesiwn caffael yn yr **hirdymor** a'i rôl fel galluogwr ar gyfer polisi caffael

Diffiniad

Fel swyddogaeth strategol, caffael yw un o'r ysgogiadau pwysicaf sydd ar gael i'r sector cyhoeddus yng Nghymru i gefnogi'r Gymru fwy cyfartal, mwy cynaliadwy a mwy llewyrchus yr ydym i gyd am ei gweld dros yr ychydig flynyddoedd nesaf. Rhaid i awdurdodau contractio sicrhau bod sgiliau ac adnoddau digonol ar gael i gyflawni prosesau caffael a rheoli contractau'n effeithiol, gan gadarnhau rôl caffael fel hwylusydd strategol twf ac arloesedd.

Ystyriaethau posibl ar gyfer awdurdodau contractio

- Pa mor dda y mae uwch reolwyr y sefydliad yn cefnogi caffael?
- A yw'r sefydliad yn darparu arweiniad clir ar weithgarwch caffael strategol yn unol â pholisïau a blaenoriaethau lleol a chenedlaethol?
- Beth yw lefel bresennol y gallu a'r galluogrwydd i gaffael a rheoli contractau yn strategol yn y sefydliad, ac a yw hyn yn ddigonol?
- A oes gan gaffael lefel briodol o gyfranogiad a dylanwad proffesiynol o fewn y sefydliad?
- I ba raddau y mae gweithwyr caffael proffesiynol yn cael eu cynnwys yn gynnar yn y broses gaffael?
- Sut gall ymagwedd y sefydliad at gaffael sicrhau buddion gwerth am arian ehangach?
- Pa mor sefydledig yw'r strwythurau cymorth hyfforddi a datblygu ar gyfer staff sy'n ymwneud â chaffael?
- A yw'r sefydliad yn defnyddio'r cyfleoedd hyfforddiant a'r adnoddau sydd ar gael i'w llawn botensial?
- Sut gall y sefydliad nodi a mabwysiadu arfer gorau caffael sy'n dod i'r amlwg ac sydd wedi'i sefydlu ar draws y sector cyhoeddus, y sector preifat a'r trydydd sector?

Canlyniadau Arfaethedig

- Rhaid i gaffael gael ei gynrychioli ar lefel strategol o fewn awdurdodau contractio
- Mae caffael yn cael ei weld fel rhywbeth sy'n galluogi, nid rhwystro, a dylai timau caffael/masnachol weithredu yn unol â hynny
- Ystyrir caffael fel proffesiwn o ddewis a chaiff pobl eu hannog a'u hysgogi i ymuno â'r proffesiwn
- Dylid meithrin a chadw talent caffael presennol yng Nghymru, gyda chefnogaeth briodol a chynlluniau datblygu yn eu lle a llwybrau clir ar gyfer dilyniant o fewn y proffesiwn

5. Byddwn yn cefnogi amcanion polisi Llywodraeth Cymru sy'n gysylltiedig â chaffael blaengar, megis yr Economi Sylfaenol a Chylchol, drwy weithgarwch caffael **cydweithredol**, sy'n seiliedig ar leoedd (boed yn genedlaethol, yn rhanbarthol neu'n lleol) sy'n meithrin cadwyni cyflenwi lleol gwydn

Diffiniad

Gall caffael cynyddol ddatblygu cadwyni cyflenwi lleol amrywiol a gwydn sy'n cynnwys mentrau lleol, busnesau bach a chanolig, busnesau sy'n eiddo i'r gweithwyr, mentrau cymdeithasol, cwmnïau cydweithredol a mathau eraill o berchnogaeth leol. Drwy gynyddu caffael lleol a defnyddio pŵer prynu sector cyhoeddus Cymru i gefnogi busnesau lleol drwy strategaethau caffael â ffocws lleol, gall awdurdodau contractio ddatblygu eu heconomi leol a sicrhau bod mwy o werth o'u gweithgarwch caffael cyhoeddus yn aros o fewn eu hardaloedd lleol ac o fudd iddynt.

Ystyriaethau posibl ar gyfer awdurdodau contractio

- Sut gall y sefydliad rannu contractau mwy yn lotiau llai ac annog cynigion cydweithredol?
- Sut bydd y sefydliad yn hysbysebu piblinellau caffael yn ehangach i hysbysu'r farchnad am gyfleoedd contract posibl?
- Sut bydd y sefydliad yn defnyddio ymgysylltu cynnar â'r farchnad a digwyddiadau 'cwrdd â'r prynwr' i annog ymgysylltiad gan y farchnad gyflenwi leol?
- Sut bydd y sefydliad yn gweithio gyda sefydliadau fel Busnes Cymru i gefnogi busnesau bach a chanolig lleol a mentrau cymdeithasol drwy'r broses gynnig, gan wella ansawdd eu cynigion?
- Sut y bydd y sefydliad yn lleihau biwrocratiaeth a chostau cynnig gormodol drwy symleiddio'r broses gaffael, gan ei gwneud yn haws i fentrau cymdeithasol a busnesau bach a chanolig wneud cynnig?
- Sut bydd y sefydliad yn symud i ffwrdd o ddibyynu ar dendro pris isaf, gan ganolbwyntio yn lle hynny ar y nodau Llesiant a phum ffordd o weithio?
- Sut bydd y sefydliad yn nodi ac yn cydweithio â sefydliadau angori lleol i gynyddu gwerth a maint caffael gan BBaChau rhanbarthol?
- Sut bydd y sefydliad yn annog cyflenwyr i fabwysiadu arferion sy'n creu effeithiau cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol buddiol?

- Pa mor effeithiol y mae Nodiadau Polisi Caffael Cymru yn cael eu gweithredu a'u cymhwyso gan y sefydliad?

Canlyniadau Arfaethedig

- Cynyddu gwariant gyda busnesau lleol, mentrau cymdeithasol a'r sector gwirfoddol a chymunedol
- Hyrwyddo cydweithio rhwng awdurdodau contractio lleol a rhanbarthol
- Rhoi mwy o gyfle i fusnesau Cymreig lleol gynnig am gontractau sector cyhoeddus Cymru
- Datblygu cadwyni cyflenwi lleol cadarn a dibynadwy o fusnesau sy'n cefnogi recriwtio a chadw cyflogaeth leol
- Cefnogi, datblygu a thyfu busnesau newydd a mentrau lleol
- Sicrhau i'r eithaf bod gwariant sector cyhoeddus Cymru yn aros yng Nghymru gyda busnesau sy'n cael eu perchen yng Nghymru
- Mapio gwariant lleol i sicrhau'r budd mwyaf posibl o bob £ a werir drwy gontractau sector cyhoeddus Cymru

6. Byddwn yn gweithredu i **atal** y pryderon cynyddol dros newid hinsawdd drwy flaenoriaethu lleihau carbon ac allyriadau sero drwy gaffael mwy cyfrifol a chynaliadwy er mwyn cyflawni ein huchelgais ar gyfer sector cyhoeddus sero net yng Nghymru erbyn 2030

Diffiniad

Newid hinsawdd yw un o heriau mwyaf ein hoes. Rhaid i awdurdodau contractio arwain y frwydr yn erbyn newid yn yr hinsawdd a chymryd camau brys, rhagweithiol i leihau a gwrthdroi'r effeithiau negyddol ar yr amgylchedd o'n gweithredoedd a'n gweithgareddau i ddiogelu ac amddiffyn cenedlaethau'r dyfodol. Gan ddefnyddio pŵer cyfunol caffael strategol, mae cryn le a chyfle awdurdodau contractio yng Nghymru gyflawni ein huchelgeisiau sero net drwy flaenoriaethu ac ystyried materion yn ymwneud â'r hinsawdd mewn gweithgarwch caffael a gwneud y defnydd mwyaf posibl o'r adnoddau caffael cynaliadwy sydd ar gael, megis yr Asesiad Risg Cynaliadwyedd.

Ystyriaethau posibl ar gyfer awdurdodau contractio

- Sut gall caffael gyfrannu at amcanion ac effaith amgylcheddol ehangach y sefydliad?
- Sut gall y sefydliad ymgorffori lleihau carbon ac allyriadau sero yn eu manylebau?
- Sut gall y sefydliad asesu effaith carbon gwariant?
- Sut gall y sefydliad ymgysylltu a chynnwys chyflenwyr a'r gadwyn gyflenwi ehangach i gyflawni eu huchelgeisiau sero net?
- Sut gall y sefydliad nodi, mabwysiadu a sefydlu arferion gorau amgylcheddol a ddysgwyd gan gyflenwyr, y gadwyn gyflenwi a rhanddeiliaid eraill?
- Sut bydd perfformiad a chanlyniadau amgylcheddol sy'n ymwneud â chaffael yn cael eu monitro a'u hadrodd i gefnogi gwelliant parhaus?
- Pa fetrigau adrodd y gall y sefydliad eu defnyddio i ddangos sut mae caffael yn cefnogi cyflawni uchelgeisiau sero net?
- Sut gall y sefydliad ddefnyddio meincnodi i gymharu perfformiad â sefydliadau eraill yn y sector cyhoeddus yng Nghymru, a sefydliadau 'gorau yn y dosbarth' eraill yn genedlaethol ac yn rhyngwladol?
- A oes gan y sefydliad y sgiliau a'r ddealltwriaeth angenrheidiol i wneud y penderfyniadau cywir ar gyfer yr hinsawdd a'r amgylchedd?

Canlyniadau Arfaethedig

- **Rhaid** i awdurdodau contractio gymryd camau i leihau a gwrthdroi'r effeithiau negyddol ar yr amgylchedd o'n gweithredoedd a'n gweithgareddau i ddiogelu ac amddiffyn cenedlaethau'r dyfodol
- Mae metrigau adrodd priodol yn cael eu datblygu a'u defnyddio ar draws y sector cyhoeddus yng Nghymru i ddangos sut mae caffael yn cefnogi cyflawni uchelgeisiau sero net
- Mae awdurdodau contractio'n mabwysiadu ymagwedd gydgysylltiedig trwy gaffael i leihau a gwrthdroi effeithiau hinsawdd
- Mae awdurdodau contractio yn gweithio'n agos gyda chyflenwyr a diwydiant i gyflawni ein huchelgeisiau sero net

7. Byddwn yn cysoni ein ffyrdd o weithio ac yn cynyddu **cyfranogiad** rhanddeiliaid i gefnogi atebion arloesol a chynaliadwy drwy gaffael

Diffiniad

Mae awdurdodau contractio yng Nghymru sy'n gwranddo ar, ac yn gweithio gyda, rhanddeiliaid o bob rhan o'r sector cyhoeddus, y sector preifat a'r trydydd sector, yn ogystal â'r cymunedau yr ydym yn eu gwasanaethu, yn hanfodol i ddatblygu atebion cynaliadwy ac arloesol a fydd yn arwain at ganlyniadau gwell i bawb. Dylid nodi rhanddeiliaid yn gynnar yn y broses gaffael, a'u cynnwys yn ystyrion fel y bo'n briodol i sicrhau'r gwerth mwyaf posibl.

Ystyriaethau posibl ar gyfer awdurdodau contractio

- Pwy yw'r rhanddeiliaid mewnol ac allanol?
- Beth yw blaenoriaethau'r rhanddeiliaid?
- Sut gall y sefydliad gynyddu mewnbwn ac ymgysylltiad rhanddeiliaid ar gamau priodol o'r broses gaffael?
- A oes gan y sefydliad y prosesau a'r gweithdrefnau yn eu lle i annog a hwyluso gweithio effeithiol gyda rhanddeiliaid mewnol ac allanol?
- Pa wybodaeth sydd ei hangen gan rhanddeiliaid, a sut bydd y wybodaeth honno'n cael ei defnyddio?
- Sut y gellir rheoli blaenoriaethau sy'n gwrthdaro o ran rhanddeiliaid yn effeithiol?
- Beth yw'r dull mwyaf effeithiol o gyfathrebu â gwahanol rhanddeiliaid?
- Pwy sy'n gyfrifol am reoli gwybodaeth rhanddeiliaid a sicrhau bod dadansoddiad rhanddeiliaid yn cael ei adolygu'n barhaus?
- Sut gall y sefydliad ysgogi arloesedd a chanlyniadau gwell trwy ymgysylltu â'r farchnad yn gynnar?
- Pa fewnbwn y gall rhanddeiliaid mewnol ac allanol ei gael i strategaethau caffael y sefydliad?
- A yw'r sefydliad wedi ystyried atebion amgen megis cyrchu'n fewnol, neu lwybrau amgen i'r farchnad, fel cytundebau partneriaeth neu grantiau?

Canlyniadau Arfaethedig

- Dylai awdurdodau contractio sicrhau bod prosesau a strwythurau ar waith i gefnogi mwy o gyfranogiad rhanddeiliaid ar draws y broses gaffael o un pen i'r llall
- Dylai awdurdodau contractio ddefnyddio gwybodaeth ac arbenigedd cyflenwyr i ddarparu mwy o atebion arloesol

8. Byddwn yn cydweithio â rhanddeiliaid i hyrwyddo cyfle cyfartal a gwaith teg yng Nghymru

Diffiniad

Dylai awdurdodau contractio ystyried llesiant a gwaith teg, yn ogystal ag anghenion pobl sy'n rhannu nodweddion gwarchoddedig, cyn gwneud penderfyniadau caffael a thrwy gydol y cylch bywyd caffael cyflawn, gan gynnwys rheoli contractau. Trwy ddefnyddio strategaethau cyrchu moesegol a chyfrifol yn effeithiol, gall awdurdodau contractio ddefnyddio caffael i gyflawni 'economïau cynhwysol', lle mae mwy o gyfle ar gyfer ffyniant ehangach a rennir, yn enwedig i'r rhai sy'n wynebu'r rhwystrau mwyaf i hybu eu llesiant.

Ystyriaethau posibl ar gyfer awdurdodau contractio

- Sut bydd y sefydliad yn adlewyrchu Gwaith Teg fel rhan o'i amcanion corfforaethol?
- Sut bydd y sefydliad yn cynnwys caethwasiaeth fodern a materion cyflogaeth foesebol ar ei gofrestr risg gorfforaethol?
- Sut bydd y sefydliad yn cynnal asesiadau risg caethwasiaeth fodern ffurfiol, dogfenedig fel rhan o'r broses gaffael i nodi, asesu a rheoli'r risg o gamfanteisio ac arferion cyflogaeth anfoesebol yn eu cadwyni cyflenwi?
- Sut bydd y sefydliad yn cydweithio â rhanddeiliaid yn y sectorau cyhoeddus a phreifat i wella gwelededd y gadwyn gyflenwi trwy fapio cadwyn gyflenwi effeithiol?
- Sut bydd y sefydliad yn cynnal asesiadau ffurfiol, dogfenedig o'r effaith ar gydraddoldeb yn gynnar yn y broses gaffael i sicrhau bod ystyriaethau sy'n ymwneud â chydaddoldeb yn cael eu hadlewyrchu, a bod cyfleoedd i sicrhau gwelliannau cadarnhaol mewn cydraddoldeb yn cael eu huchafu?
- Sut bydd ystyriaethau sy'n ymwneud â chydaddoldeb yn cael eu hymgorffori drwy gydol y broses gaffael, o'r cyfnod cyn caffael i reoli contractau a chyflenwyr?
- Beth yw'r safonau ymddygiad ac ymarfer gofynnol a ddisgwyllir gan gyflenwyr a'u his-gontractwyr?

Canlyniadau Arfaethedig

- Datblygu strategaeth gaffael sy'n nodi sut yr ymgwymerir â chaffael mewn ffordd gymdeithasol gyfrifol
- Symleiddio prosesau caffael i'w gwneud yn fwy hygyrch i BBaChau, Mentrau Gwirfoddol, Cymunedol a Chymdeithasol a busnesau sy'n eiddo i leiafrifoedd ethnig
- Gwreiddio ystyriaethau sy'n ymwneud â chydaddoldeb drwy gydol y broses gaffael
- Defnyddio ysgogiadau contractiol i sicrhau bod gweithwyr ar draws y gadwyn gyflenwi yn cael eu trin yn deg ac yn foesebol
- Gweithredu a gwreiddio'r Cod Ymarfer Cyflogaeth Foesebol mewn Cadwyni Cyflenwi yn y broses gaffael, annog cyflenwyr ac is-gontractwyr i ymrwymo i'r cod, a datblygu systemau adrodd ac archwilio effeithiol i fonitro'r effaith

9. Byddwn yn gwella'r dull o integreiddio a phrofiadau defnyddwyr o'n hatebion a'n cymwysiadau digidol er mwyn sicrhau'r defnydd gorau posibl o'n data am gaffael at ddiben hwyluso penderfyniadau

Diffiniad

Mae cyflenwyr ac awdurdodau contractio'n disgwyl i atebion eGaffael gael eu hadeiladu gyda ffocws ar anghenion defnyddwyr fel blaenoriaeth. Yn yr un modd ag y mae cyfathrebu effeithiol rhwng pobl yn hwyluso caffael effeithiol, mae defnyddwyr yn disgwyl i systemau integreiddio'n ddi-dor gyda chyn lleied â phosibl o ddyblygu.

Bydd cyflwyno'r Safon Data Contractio Agored (OCDS), sy'n safon ar gyfer cyhoeddi data ar brosesau contractio cyhoeddus, yn cynyddu tryloywder drwy gydol y cylch bywyd masnachol, yn galluogi dadansoddiad dyfnach o ddata contractio, ac yn hwyluso'r defnydd o ddata gan ystod eang o rhanddeiliaid, gan wneud y defnydd mwyaf posibl o ddata caffael i gefnogi penderfyniadau.

Ystyriaethau posibl ar gyfer awdurdodau contractio

- Pa mor effeithiol yw Nodiadau Polisi Caffael Cymru sy'n effeithio ar dryloywder a ffyrdd digidol o weithio sy'n cael eu cymhwyso gan y sefydliad?
- Faint o ddibyniaeth y mae'r sefydliad yn ei rhoi ar ffyrdd o weithio oddi ar y system fel e-bost ac excel?
- Pa mor effeithiol y caiff data ei gasglu a'i ddefnyddio drwy gydol y cylch bywyd caffael i wella'r broses o wneud penderfyniadau?
- A yw'r sefydliad yn rhannu data caffael a gwariant gyda Llywodraeth Cymru mewn modd amserol a phrydlon i gefnogi mentrau Polisi?
- Faint o ddefnydd y mae'r sefydliad yn ei wneud o systemau eGaffael a ariennir gan Lywodraeth Cymru? (h.y. GwerthwchiGymru gan gynnwys y Ddogfen Gaffael Sengl, eDendroCymru ac eFasnachuCymru)
- Os nad yw'r sefydliad yn defnyddio systemau eGaffael a ariennir gan Lywodraeth Cymru, sut maen nhw'n sicrhau bod y systemau y mae'n eu defnyddio wedi'u hintegreiddio'n gywir â GwerthwchiGymru ac yn darparu swyddogaethau cyfatebol neu well am weddill y cylch oes caffael?

Canlyniadau Arfaethedig

- Mae datrysiadau digidol Caffael yn cael eu hadeiladu a'u gwella gan ddefnyddio egwyddorion dylunio canolfannau defnyddwyr
- Mae tryloywder wedi'i wreiddio'n ddiofyn ym mhob cam o'r cylch bywyd caffael, trwy weithredu OCDS
- Mae data cylch oes caffael ar gael am ddim ar GwerthwchiGymru ac mae'n cael ei ddadansoddi gan rhanddeiliaid mewnol ac allanol i gefnogi gweithrediad polisi a gwell penderfyniadau trwy fewnwelediad dyfnach a gwybodaeth busnes o'r data sydd ar gael

10. Byddwn yn hyrwyddo caffael sy'n seiliedig ar werth sy'n sicrhau'r canlyniadau hirdymor gorau posibl i Gymru

Diffiniad

Mae dulliau caffael sy'n seiliedig ar werth yn defnyddio'r broses gaffael i ysgogi arloesedd yn y farchnad i ddarparu gwerth cylch bywyd ar draws gwasanaethau, gan wella canlyniadau, lleihau costau, a dangos effaith. Mae'r dulliau hyn hefyd yn ceisio cyfateb adnoddau, cynhyrchion a gwasanaethau cyflenwyr yn strategol â nodau sy'n seiliedig ar ganlyniadau. Mae caffael sy'n seiliedig ar werth yn creu cyfleoedd i awdurdodau contractio ganolbwyntio ar gynhyrchion a gwasanaethau sy'n darparu'r gwerth mwyaf posibl ac yn sicrhau canlyniadau o ansawdd uchel ar draws y cylch bywyd masnachol llawn. Dylai caffael sy'n seiliedig ar werth ganolbwyntio ar y canlyniadau sy'n ofynnol gan y defnyddiwr terfynol, ac ar sicrhau'r canlyniad a'r effaith fwyaf posibl gan ddefnyddio dull costio oes gyfan. Dylai gael ei gefnogi gan dimau cyllid a chaffael gyda'r nod o sicrhau buddion diriaethol, mesuradwy sy'n cael effaith gadarnhaol ar ein rhanddeiliaid.

Ystyriaethau posibl ar gyfer awdurdodau contractio

- Beth mae 'gwerth' yn ei olygu i'r sefydliad a'i rhanddeiliaid yng nghyd-destun y caffael?
- Pa rôl y mae caffael ar sail gwerth yn ei chwarae wrth helpu'r sefydliad i gyflawni ei nodau a'i amcanion strategol?
- Sut gall y sefydliad sicrhau bod meysydd perthnasol o werth yn cael eu nodi fel rhan o'r gweithgaredd cyn-dendro a datblygu manylebau ar gyfer contractau newydd?
- Sut gall y sefydliad sicrhau bod mesurau gwerth yn cael eu diffinio'n glir a'u deall?
- A yw'r holl ffactorau gwerth perthnasol wedi'u cynnwys yn y broses gaffael a dogfennau contract?
- A yw cwestiynau gwerth perthnasol a mesuradwy wedi'u cynnwys yn y dogfennau tendro?
- Pa fetrigau adrodd y gall y sefydliad eu datblygu a'u defnyddio i ddangos sut mae caffael ar sail gwerth yn cyflawni gwelliannau effeithlonrwydd?
- Pa mor effeithiol yw prosesau rheoli contractau o ran ysgogi perthnasoedd cyflenwyr presennol i sicrhau'r gwerth gorau posibl o fewn contractau presennol trwy fabwysiadu rheolaeth ar y berthynas â chyflenwyr?

Canlyniadau Arfaethedig

- Dylai awdurdodau contractio ystyried gwerth o safbwynt y defnyddiwr terfynol, a defnyddio hyn i ysgogi mwy o ffocws ar gyflawni canlyniadau
- Lle bo'n briodol, dylai awdurdodau contractio fabwysiadu dulliau costio oes gyfan mewn perthynas â chaffael
- Dylai awdurdodau contractio weithio gyda chyflenwyr ar draws y gadwyn gyflenwi (gwerth) i nodi cyfleoedd i leihau gwastraff ac aneffeithlonrwydd, a chynyddu gwerth
- Dylai awdurdodau contractio sicrhau bod perthnasoedd cydweithredol a chydfuddiannol yn cael eu cynnal gyda chyflenwyr o bwys strategol ar draws y gadwyn gyflenwi (gwerth) i gefnogi cyd-greu gwerth ychwanegol
- Dylai awdurdodau contractio ddatblygu metrigau adrodd priodol i ddangos sut mae caffael ar sail gwerth yn cyflawni gwelliannau effeithlonrwydd